

ΔΙΑΦΘΟΡΑ.

—•••••—

τὸ δυνατόν τὸ κενὸν τοῦτο. Ἀποκλειστικῶς ἀρα θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐπὶ τῶν ζητημάτων, ὁποῖον τὸ ναυτικὸν μας ἐγένετο κατὰ τὰς περιστάσεις ἡγεγονίας, θὰ ἐξετάσωμεν τὴν κατὰ μικρὴν ἀνάπτυξιν του ἀπὸ τοῦ 1832 μέχρι τῆς σήμερον, ὅτε πασῶν τῶν ναυτιλιῶν ἐκράτησε συλλήβδην, καὶ συγχρόνως, ἂν μᾶς ἐπιτραπῆ, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ὑποδείξωμεν τίνος σπουδαιότητος ὁ πλοῦς τοῦ Ἰστροῦ διὰ τοὺς ναυτικούς ἡμῶν, ὁποῖον τὸ μέλλον του, πῶς τοῦτο συνδέεται μὲ τὴν Ἀνατολήν, καὶ ἐπὶ τέλους ποῖον τὸ ἔργον ὃ κέκληται μόνη ἢ ἡμετέρα ναυτιλία καὶ οὐδεμία ἄλλη νὰ ἀναπληρώσῃ. Θὰ ἀνατρέξωμεν δὲ καὶ εἰς τὰς ἄλλας ναυτιλίαις, θὰ ἀντιπροσέσωμεν πρὸς τὴν ἡμετέραν τὰς προόδους ἐκάστης, ὅπως ἐντεῦθεν παρισθῶμεν συμπεράσματα τινα, ἀληθείας τινὰς ἱκανὰς νὰ πείσωσι πάντα, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν δὲν ἀνέχεται ἀνταγωνισμὸν, παλαίει, κατισχύει, καὶ καταβάλλει τὸν ἀντίπαλον.

Ὁ Ἕλληνας κατὰ θάλασσαν εἶναι μέγας καὶ πολυμιτις δαίμων· ἡ θάλασσα εἶναι τὸ στοιχεῖόν του, ἡ κοιτίς του. Δύο δὲ ιδιότητες ἐπικρατούσας σήμερον ἔχει τὴν τοῦ νέου καὶ τὴν τοῦ ἐμπορίου. Διὰ τῆς πρώτης ἔχει τὴν γενέτειράν του, διὰ τῆς δευτέρας τὸν κόσμον, τὴν οἰκουμένην ἅπασαν. Τὰ δύο ταῦτα μέσα του εἰσὶν αἱ δύο τοῦ Ἑλλήνος ἀρτηρίαι· αὐτὰ ἐπομένως πρέπει οὐσιωδῶς ν' ἀπασχολῶσι τὸ πνεῦμα τῶν παιδαλιουχοῦντων τὸ μικρὸν σκάφος τῆς μεγάλης Ἑλλάδος· καὶ τὸ ἐμπόριον ὀφείλομεν παντὶ σθένει νὰ προστατεύσωμεν καὶ ἐπεκτείνωμεν, εἰσάγοντες αὐτὸ ὅπου εἰσαγωγίμων δύναται νὰ ᾖ, τὴν δὲ ναυτιλίαν μας, ἀφίοντες εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῆς τάσιν πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν, νὰ ἀνατρέψωμεν μόνον ἐπιμελῶς καὶ μετὰ μεγίστης φρονήσεως· ὅπως ἀνδρωθῆ ἐντὸς τῶν στοιχείων ἐκείνων τὰ ὅποια ὑπόσχονται τὸ μαγικεῖόν της, διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι ἡ ἐσπευσμένη καὶ ὑπὲρ φύσιν ἀνάπτυξις συνήθως εἰς μακροῦν μεταπίπτει. Τίνων ἤδη ἡ ναυτιλία μας παρ' ἡμῶν δεῖται, δὲν εἶναι ἴσως ἔργον ἡμέτερον· ἀλλὰ, ἐπιχειρήσαντες ἅπαξ περὶ ναυτιλίας νὰ γράψωμεν, καὶ φρονοῦντες ἐν τῷ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντι ἡμῶν, ὅτι οἶαν δῆποτε γνώμην ἔχομεν, πρέπει νὰ τὴν ἐκφέρωμεν ἀφίοντες τοὺς ἄλλους νὰ κρίνωσι τὸ λυσιτελεῖ ἢ μὴ, θέλωμεν πράξει ἀκολουθῶν τοῦτο. Ἐνταῦθα ἀρκούμεθα μόνον νὰ ἀνακαλέσωμεν τὴν ἀρχὴν σοφοῦ τίνος ξένου οὐχὶ ἀγνώστου, ὅτι ἄνευ τῆς εἰλικρινοῦς συμπράξεως τῶν πολιτῶν ὀφειλόντων ἴδια νὰ νομίζωσι τὰ ἐλλείμματα τοῦ ἔθνους των, ἢ κυβερνήσαι βραδέως ἢ ὀλίγον θὰ συντελέσῃ.

Ὡς δὲ περὶ τῆς ναυτιλίας τῆς κατὰ τὸν Ἰστρον, οὕτω νομίζω ἀναπόφευκτον νὰ εἶπω τι ἐν παρόδῳ καὶ περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου τοσχύτην σημαντικότητά ἐχοντος.

K. I. ZAMANIS.

(Λοιουθεῖ).

ΚΑΡΟΛΟΣ Ε΄. ΚΑΙ ΔΟΝ ΚΑΡΟΛΟΣ. Κάρολος ὁ Ε΄. ἀποχωρήσας εἰς Ἰσπανικὴν τινα μονὴν ὅπως διανύσῃ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου του, δὲν ἀπηνήθη ἐντελῶς τὰς τοῦ βίου μερίμνας· διότι ἐφρόντιζε πάντοτε περὶ τῶν ἀφορώντων τὴν οἰκογένειάν του. Ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίσῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐγγόνου του δὸν Καρόλου, τοῦ θανατωθέντος μετέπειτα ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Β΄, συνείθιζε νὰ συνδιαλέγηται μετ' αὐτοῦ ἐνῷ μόλις ἦτο εἰσέτι δεκαετής. Ἠγάπα δὲ νὰ διηγῆται πρὸ πάντων τὰς κυριώτερας τοῦ βίου του πράξεις, ὅπως ἴδῃ ὁποῖαν ἐντύπωσιν ἤθελον προξενήσῃ εἰς τὸν νέον πρίγκηπα. Ὁ δὸν Κάρολος ἡχροάζετο τότε μετὰ προσοχῆς. Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ αὐτοκράτωρ εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Λοιπὸν, τέκνον, πῶς σ' ἐράνησαν τὰ συμβεβηκότα μου; κρίνεις ἀξίου ἀνδρὸς τὴν διαγωγὴν μου;

— Πάντα ταῦτα καλῶς ἐπραξες, ἀπεκρίθη ὁ πρίγκηψ, ἀλλ' ἐν μόνον ἀποδοκιμάζω.

— Τὸ ποῖον; ἠρώτησε Κάρολος ὁ Β΄.

— Ὅτι φοβηθεῖς τὸν δοῦκα Μαυρίκιον ἐφυγες ἐκ τοῦ Ἰνσέρουκ.

— Ἀλλὰ τοῦτο συνέβη ἀκουσίως μου, ἀπεκρίθη ὁ αὐτοκράτωρ· διότι ἐπέπεσαν ἀνελπίζτως κατ' ἐμοῦ, ἐνῷ δὲν εἶχον εἰμὴ μόνον τοὺς σωματὰ φύλακάς μου.

— Ἐγὼ ὁμῶς, ἀπεκρίθη ὁ δὸν Κάρολος, δὲν ἤθελον ἀναχωρῆσαι.

— Καὶ ὁμῶς ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσω, ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀντισταθῶ.

— Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ποτὲ δὲν ἤθελον φύγει, ἐπανέλαβεν ὁ πρίγκηψ.

— Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ μείνω ὅπως μὲ συλλάβωσι; θὰ ἦτο τότε μεγάλη ἀρροσύνη, δι' ἣν ἤθελας μὲ κατακρίνει πολὺ περισσότερον.

— Ἐγὼ ὁμῶς δὲν ἐρευγον· ἀπήντησεν ὁ νέος πρίγκηψ.

— Εἶπέ μοι λοιπὸν τί ἤθελες πράξει εἰς τοιαύτην περίστασιν; καὶ ὅπως σ' εὐκολύνω περισσότερον εἰς τὴν ἀπάντησιν, σὲ ἐρωτῶ, τί ἤθελες ἤδη πράξει ἐὰν διέττατον τοὺς ὑπιδέτας νὰ σὲ διώξωσι;

— Τί ἤθελον πράξει; ἐπανέλαβεν ἐντόνως ὁ δὸν Κάρολος· δὲν θὰ ἐρευγον παντάπασι.

Θαυμάσας ὁ αὐτοκράτωρ τὴν σταθερότητα του τὸν ἐνηγκλίσθη περιπαθῶς καὶ πολὺν καιρὸν ἀκούων μετέπειτά τι περὶ αὐτοῦ ἐμειδία.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ. Ὁ Κ. Κάρολος Ποτίνας περὶ οὗ καὶ ἄλλοτε ὠμίλησεν ἡ Παιδαγωγικὴ δημοσιεύσασα καὶ τινα ἔργα αὐτοῦ, προτίθεται νὰ δίδῃ τρεῖς τῆς ἐβδομάδος ἢ καὶ περιπλέον μαθήματα τῆς Γαλλικῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, συνιστῶν κλάσεις ὧν ἐκάστη θέλει συγκροτεῖται ἐξ ὀκτώ ἢ δέκα μαθητῶν.

Ἡ θαυμαστὴ τῶντι καὶ ταχίστη ἐπίδοσις τῶν μαθητῶν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ Κ. Παπαδοπούλου ὅπου ἐδίδασκε καὶ διδάσκει ὁ Κ. Ποτῖνος, μαρτυρεῖ πόσον καὶ τῆς γλώσσης αὐτοῦ κάτοχος εἶναι, καὶ μέθοδον ἀξιόλογον ἔχει, καὶ ὑπὸ ζήλου πολλοῦ ἐμπνέεται.

Ἴνα μάθῃ τις καλῶς γλῶσσαν ζῶσαν καὶ νὰ ὁμιλῇ αὐτὴν, ὁ προσφιέστερος πρὸς τοῦτο τρόπος εἶναι ὁ τῆς ἐν κοινῷ διδασκαλίας· ἐξ ἐναντίας ἢ μεταξὺ διδασκάλου καὶ ἐνὸς μόνου μαθητοῦ ἔχει ἄπειρα τὰ μειονεκτήματα· ὁ μαθητὴς τότε, μόνον μετὰ τοῦ διδασκάλου του δύναται νὰ συνομιλῇ· εὐρισκόμενος δὲ μακρὰν αὐτοῦ, ἂν τύχῃ νὰ ἐκφρασθῇ εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν διδάσκεται, δυσκολεύεται, δισταίνει συστέλλεται καὶ πολλάκις οὐκ ἐννοεῖ τὰ λεγόμενα. Καὶ μνησθῆναι μὲν τὰ διδασκόμενα, οὐδέποτε ὁμῶς κατορθῆναι νὰ μάθῃ καὶ νὰ διαλέγεται δεόντως.

Ἰδοὺ διατί ὁ Κ. Ποτῖνος, ἐπιθυμῶν νὰ φανῇ ὅσον ἐνεστὶ ὠφέλιμος εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν δευτέραν αὐτοῦ πατρίδα, προετίμησε τὴν ἐν κοινῷ διδασκαλίαν. Ταύτης τὰ ὠφελήματα γνωρίζοντες καὶ ἡμεῖς, καθὼς καὶ τὴν βελτίαν γινώσκοντες τῆς Γαλλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Κ. Ποτῖνος, προτρέπομεν τοὺς θέλοντας νὰ σπουδάσωσι τὴν Γαλλικὴν ν' ἀποταθῶσι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔστωσαν βέβαιοι ὅτι ταχέως θέλουσιν ὁμολογήσει ὅτι ὅσα ἐνταῦθα γράφομεν εἰςὶ κατώτερα τῶν πραγμάτων.

ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΑΙ. Αἱ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγαθοεργίαι τῶν ἐκτὸς αὐτῆς ὁμογενῶν πληθύνονται καθ' ἑκάστην. Πλὴν τῆς θαυμάσιας συνεισφοράς τοῦ βαρόνου Σίνα καὶ τοῦ ταγματάρχου Ζάπκα περὶ ὧν ἤδη ὁμιλήσαμεν, ἐγένοντο κατ' αὐτὰς καὶ αἱ ἐπόμεναι· ὁ μὲν ἐκ Θεσσαλίας Κ. Πλατυγένης, ἀποθηκῶν ἐν Τεργέσῃ ἀφῆκε πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, συγκασιμένην ἐκ δραχμ. 200,000 εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Πανεπιστήμιον, ὁ δὲ ἐν Πετροπόλει Κ. Βερναρδάκης, προσέτερεν εἰς μὲν τὸ Ἀμαλίσσιον ὀρφανοτροφεῖον 90,000 δραχμῶν δοθησομένων ἀναλόγως ἐπὶ δέκα ἔτη, εἰς δὲ ἐκδοσὶν κλασικῶν Ἑλληνικῶν 45,000. Βεβαίως δὲ ἔχομεν λόγους ἵνα ἐξ ηἰστήσωμεν τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τοιοῦτους φιλοπάτριδας.

« Πρὸς τὸν Κύριον Διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ Συγγράμματος, Νέα Πανδώρα.

Εἰς Ἀθήνας.

Ἀξιότιμε Κύριε!

Ἐν τῷ φυλλαδίῳ ὑπ' ἀρ. ργγ'. τῆς Ἑμετέρας Νέας Πανδώρας, τιμῶσις τὰ μέγιστα, ἐνεκεν πολλῶν καὶ διαφόρων εἰδήσεων, τὴν ἡμετέραν Γραμματολογίαν, εὐχαρίστως ἀνέγνων διατριβὴν τινὰ

τοῦ ἐλλογιμοῦ Κυρίου Ν. Σ. Καλούτση περὶ τοῦ γνωστοῦ Ἑλλήνου ζωγράφου Ἀντωνίου Βασιλάκη, ἐκ τῆς νήσου Μήλου, ἀκμάσαντος ὑπερμεσοῦστος τῆς ἑξ' ἑκατονταετηρίδος. Ἐκτιμῶν δὲ πρεπόντως τὴν παιδείαν τοῦ συντάκτου τῆς βιογραφίας ταύτης, ἐραυσιθείτης, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, ἐκ τῆς συγγραφείσης παρὰ τοῦ μαθητοῦ καὶ φίλου πιστοῦ καὶ ἐνθέρμου τοῦ ῥηθέντος Βασιλάκη, Καρόλου Ριδολφίου, δὲν δύναμαι νὰ σῶς κρύψω ὅτι λίαν ἐλυπήθην μὴ ἀπαντήσας μηδὲ λόγον περὶ τῶν πολυτίμων καὶ ἐκτενῶν εἰδήσεων ὅσας κατεχώρισεν εἰς τὸν Ἑλληνομνημόνα κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1843 ἔτους, ὁ πολυμαθέστατος κάλαμος τοῦ ἡμετέρου καὶ κλεινοῦ Ἀ. Μουστοζύδου. Σῶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὸ πρῶγμα λίαν μ' ἐλύπησε· διότι ἐν μὲν ἡ τοιαύτη παραδρομὴ προῆλθεν ἐξ ἀγνοίας συγγραμματος περιέχοντος θησαυρὸν ἀνεκτίμητον σπανίων καὶ νεοφανῶν εἰδήσεων περὶ Ἑλληνικῶν ἐν γένει πραγμάτων καὶ ἀνδρῶν ἐπιστήμων, δῆλον ὅτι, ἢ ὀλίγον ἐκτιμῶμεν τὰ ποιήματα τοιοῦτων σοφῶν, ἢ μᾶλλον παντάπασιν δὲν τὰ ἀναγινώσκομεν. Ἐὰν δὲ προῆλθεν ἐξ ὁποιασδήποτε ἄλλης αἰτίας, σημειοῦμεν ἐν παρόδῳ ὅτι πρῶτον καὶ ἱερὸν καθήκον ἐνός συγγραφέως εἶναι ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς εἰς ἡμᾶς παρασκευάσαντας τὴν ὁδόν. Ἀνδρέας Μουστοζύδης, κλέος καὶ κύχημα τῆς Κερκύρας οὐ μόνον, ἀλλὰ στολισμὸς τῆς ἡμετέρας κοινῆς πατρίδος περαιῶν τὸν βίον τοῦ Βασιλάκη καὶ ἀναφέρων τὸν μετ' ἐπιστάσις συγγραφέντα παρὰ τοῦ Ριδολφίου, οὕτω λέγει· « Εἰς τὴν εὐπροσάρτετον καὶ πολύστοργον αὐτοῦ φροντίδα ἀπονέμομεν ἕδρ. τὰς ὀφειλουμένας χάριτας, διότι γράφοντες ὑπὸ τὴν πίστην αὐτοῦ ὁδηγίαν, ἀποδίδομεν τρόπον τινὰ τὸν Μήλιον Ἀντ. Βασιλάκην εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ χρόνων ἐλευθέρων καὶ εὐτυχῶν. »

Παρακαλεῖσθε οὖν, ἀξιότιμε Κύριε Διευθυντά, καὶ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως πολυειδῶν γνώσεων ἀκαμάτως ἀγωνιζόμενος, ἵνα καταχωρίσῃτε εἰς τὸ προτεχὲς τῆς καλῆς Σας Πανδώρας φυλλαδίου, ταύτην τὴν ἐπιστολήν μου, διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζων πρὸς ὑμᾶς τὰ ὑπὲρ τῆς φιλογενείας τοῦ Κυρίου Καλούτση εἰλικρινῆ αἰσθήματά μου, εὐχομαι ἐπίσης νὰ μὴν ἰδῶ καὶ ἄλλοτε ἀποσιωπώμενον τὸ περιφανέστατον ὄνομα τοῦ Μουστοζύδου εἰς πονήματα, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν ἰδίαν ὑμῶν πύλιν, ἦν κατακειῖτε, καὶ εἰς καιροὺς οὐκ ἀφ' ἡμᾶς πολὺ ἀρισταμένους, τύποις ἐξεδόθησαν.

Δέχθητε, Κύριε Διευθυντά, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως.

Ἐν Βενετίᾳ τῇ 13 (25) Αὐγούστου 1856.

Ἐμέτερος φίλος καὶ συνδρομητὴς
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΕΛΟΥΔΗΣ.